بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2023/HC-A/14
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އިބްރާހީމް އަބްދުﷲ، ދަފްތަރު ނަންބަރު ނސ 3042/ މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: އަބްދުލް ސައްތާރު އަބްދުއްރަހީމު، މަރުވާ/ ހއ. އިހަވަންދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ތަރިކާގެ ހިއްސާ ވަކިކުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް އަބްދުﷲ
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު
ފަނޑިޔާރު ދިލްޝާދް ފަހުމީ

ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ޛުލްޤަޢިދާ 1447 / 06 މޭ 2026

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚު:

16 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1444

08 ޖަނަވަރީ 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 66/A7C/2021
- **ނިންމި ތަން:** ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** މަދަނީ އާއިލީ މައްސަލަ (ތަރިކަގެ ހިއްސާ ވަކިކުރުން)
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 01 ޑިސެމްބަރު 2021
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 07 ނޮވެމްބަރު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ، [illegible] [illegible] 3042/ [illegible]

ތަމްސީލުކުރި ފަރާތް

ޑރ. [illegible] މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ، [illegible] & [illegible] އެލް.އެލް.ޕީ

އިސްތިއުނާފާ ދެކޮޅު ފަރާތް:

ޢަބްދުއްސަތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމް، [illegible]/ ހއ. އިހަވަންދޫ

ތަމްސީލުކުރި ފަރާތް:

ޑރ. ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible] [illegible] އެލް.އެލް.ޕީ

- **ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސިރާޖް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔު**

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި މާލެ ދަފްތަރު ނަންބަރު ނސ 3042 / އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ[1] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ")ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުން ބަލައިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ ހއ. އިހަވަންދޫ/ [illegible]، ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމް[2] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް" ނުވަތަ "ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމް") އެވެ.

މައްސަލައިގެ ކުރު ޚުލާޞާ

2. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވާ ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ޤަޟިއްޔާއަކީ، އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ އާއި ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމް [illegible] ދެމެދުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ނަންބަރު: P3742B-01 07A "އަސްޓާރު" އޭ ނަމަކަށް ކިޔާ ދޯނި ދެމީހުންގެ ނަމުގައި ބާއްވައިގެން ދުއްވުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް ބުނެ ދޯނީގެ ހިއްސާ ބައިކޮށްދިނުމަށް އެދި ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް 01 ޑިސެންބަރު 2021 ގައި ހުށަހެޅުމުން އެ ކޯޓުން ބަލާ މައްސަލައެކެވެ.

3. ދެފަރާތުގެ ނަމުގައި ދޯނި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައި ވީނަމަވެސް ދޯނި ބެލެހެއްޓީ ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން އެއްކޮށް މަސައްކަތްކޮށްގެން ނަފާ ކަމަށާއި، ދޯނީގެ މަސްވެރިކަމުގައި

---

[1] އައިޑީ ނަންބަރު A042235

[2] އައިޑީ ނަންބަރު A268632

އަބްދުއްޝުކޫރު އަބްދުއްރަޙީމް އެއްވެސް ވަރަކަށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ބުނެ ދައުވާއަށް އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން އިންކާރުކުރުން، ދައުވާގައި އެދިފައިވާ ފަދައިން އެ ލޯންޗަކީ އެ ދެފަރާތުގެ ހިއްސާ އެއްވަރަކަށް އޮތް ލޯންޗެއްކަމަށް ކަނޑައެޅެން ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް ދައުވާއަށް ރައްދު ދެމުން އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން އެދުނެވެ.

4. ދައުވާއަށް އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން [illegible]، އެމައްސަލަ ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] ދޯނީގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން [illegible].

ދަށުކޯޓުން ނިންމިގޮތް

5. އެ ޤަޟިއްޔާގައި ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން [illegible] އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު [illegible] 3042
> އިބްރާހީމް އަބްދުﷲ އާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު: P3742B-01 07A
> "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ބިނާކުރި ނުކުތާތައް

6. ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ 66/A7C/2021 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވުމަށް އެދި އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން ނުކުތާތައް ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާތައް ތަފްސީލުކޮށްދެއްވިއެވެ.

6-1 ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

އާއި (ހ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 18 ވަނަ މާއްދާއާއި 69 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ދުސްތޫރީ އުސޫލުތަކާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 27/76 (ހެއްކާ ބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށާއި؛

6.2 ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ގަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓްތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޢައިބުތަކުގެ ތެރެއިން، އެ މާއްދާގެ އަކުރުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދަ ޢައިބެއްގެ ސަބަބުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުން، އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތަށް މަޙްރޫމު ވެގެންދާކަމަށާއި؛

6.3 ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ގަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ގަޟިއްޔާ އާއި ނަންބަރު 2013/SC-A/27 ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ހުކުމް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓްތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) އާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާސާ

7. އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި މައިގަނޑު ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމެވެ.

7.1 [illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު[3]ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]. އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

7.2 [illegible]

---

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 27/76 ([illegible] ޤާނޫނު)

އެނގެން ނޮންނަ ހާލަތުގައި އެ އެހީގެ މިލްކުވެރިކަމުގައި އެދީރަށު ބައިވެރިވާނީ ހަމަހަމައަށް ކަމަށް ބަލަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ހައްލެއް ނެތްކަމަށެވެ.

7.3 އަސްދާރު ކޯންޖަރް ދެފަރާތުން ވަކިކުރުމަށްފަހު މިންގަނޑަކީ ކޯޓަކުން ބަލާފައި އެ މިންގަނޑު ތެރެއިން މި ދުވަސްވަރުގެ ހިސާބުން ވަކިގޮތަކަށް ބަލާނީ މިންގަނޑެއް މިހާރުގެ ފަރާތުން އެ ހަމަތަކުން ބަލާފައި ދިރާސާކޮށްގެން އެއްވެސް ބަލައިގަތުމެއް ނެތި ސާބިތުނުވާ ބަސް ޤާނޫނީ ކަމުގައި ބަލަން ޝަރީޢަތުގެ ކަމުގައި ވާތީ، މިސާލަކަށް އެއްވެސް ކަމެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއި ހިމާޔަތް ޤާނޫނުގެ[4] 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުން ސާބިތުވާ ކަމަށް ސާބިތުނުވާ އެއްވެސް ދަލީލެއް ބަލައިގަނެވޭ ގޮތެއް ނުވާތީ ސާބިތުވެގެން ނުވާ ގޮތަށް ކަމަށެވެ.

7.4 އަސްމާނު ކޯންޖަރް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ވަކިކުރުމަށް ބަލާއިރު އަދަދުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ބަލާއިރު އަސްމާން ކޯންޖަރް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ވަކިވުމަށް ބަލާއިރު، 18.19% (އަށާރަ ޕޮއިންޓް އެކެއް ނުވައެއް) އިން ބައްޓަންކޮށްފައި، އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ވަކިކުރުމަށް ބަލާއިރު 81.81% (އަށްޑިހަ އެކެއް ޕޮއިންޓް އަށްޑިހަ އެކެއް) އިން ބަހާލާ ކަމެއް އެނގެން ނެތުމުން އަސްމާން ކޯންޖަށް އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ވަކިވާ ހަމަހަމަ އެކުލެވޭ މިންގަނޑުތައް ކޯންޖަރުއެކަން ކަނޑައަޅާފައި ޤާނޫނީ މިންގަނޑަށް ކަމަށެވެ.

7.5 އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ވަކިވާ ދެގޮތް އަދަދުތަކަށް ފަރާތް ބަލާއިރު، ކޯޓަށް ދީފައިވާ އަދިބަޔާން ކޯޓުގެ ދެފަރާތުގެ ކޯންޖަރ ދިރާ ހުށަހަޅާ ވަކިކުރުމާއި، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ބައިވަރު ގޮތަކަށް އެއްވެސް ދަލީލަކާ ތަފާސްހިސާބުތަކުން ދޭހަވާ އެއްވެސް ސާބިތުކަމެއް ނެތި އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ބަލަހައްޓަމުންދިޔައިރު އިސްތިއުނާފު ކުރި

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 27/76 (ކުންފުނީގެ ޤާނޫނު)

ފަރާތަށް ކަމަށާއި، މި ވާޤިޢާއިން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދަށުކޯޓުގައި ކުރި ދައުވާގެ މުޅި އަސާސް ގެއްލިފައިވާ ކަމާއި އެއްޗެއްގެ މިންވަރުކުރެވިގެން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް އެއްވެސް ވަރަކަށް ބައިވެރިވުމަށާއި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ގޮސް މިންވަރުކުރެވިފައިވާކަން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅައި މިކަން އެފަރާތުގެ އަމިއްލަކަން އެނގޭކަން ސާބިތުވާ ކަމަށެވެ. ހޯދި ބައެއްކަންކަމުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަމުގައި އޮތީ ހަރަކާތް ނަމަވެފައިވާ އެފަރާތުގެ ނަމުގައި އެއް ނަންބަރު ނަމަވެފައިވާ އެއްޗެއް މިންވަރުކުރެވިގެން އެފަރާތުން އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިއްސާވާކަން ސާބިތުވާކަން ކަށަވަރެއް ނުކުރެވޭނެކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އެދޭގޮތް

8. އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 06 ވަނަ ނަންބަރާއި 07 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުގައި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބަލައި، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ޙުކުމް ޝަރީޢަތް އަލުން ނިންމަވައިދިނުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދެއްކި ޖަވާބުގެ ޚުލާސާ

9. އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުގެ ދަށުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޙުކުމަކީ ޤާނޫނާއި ޝަރީޢަތާ އެއްގޮތަށް ހެކި ވަޒަންކުރުމުގެ ޝަރުޢީ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ކަމަށެވެ.

10. ދަށުކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޙުކުމަކީ ވާޤިޢާ ބަލައި ހުށަހެޅިފައިވާ ދަލީލުތަކާއި ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ނިންމާފައިވާ ޙުކުމެއް ކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަށުކޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއް ދައުވާގައި އެއް ބައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދައުވާ ކުރުމުގައި

ހުރިކަންކަން އިތުރަށް ސާފުކޮށް ދަށު ކޯޓުގައި ހިނގަމުން ދިޔަ މައްސަލައަށް ޖަވާބުދާރީވެ ބަޔާން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމަށެވެ. އަދި ހުށަހެޅުން ހެކިބަހާއި ގުޅިގެންވެސް ސުވާލެއް އުފައްދާފައި ނުވާކަމުގައި، އެނގެންކަމުން މިއީ ބަލައިގަންނަވާން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއްކަމުގައި ނުދެކޭ ކަމަށެވެ.

11. [illegible] މި [illegible] ކަމަށް އިސްތިއުނާފު [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] ކަމަށާއި [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ކަމަށެވެ.

12. [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް [illegible] ކަމަށް

13. ދަށުކޯޓުގެ [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] ކަމަށެވެ.

14. ދަށުކޯޓު ހުކުމުން މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގޮތާއި އެ ހުކުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބުތައް ޝަރީޢަތް [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، ދަށުކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން [illegible] ކޯޓުގައި [illegible] ސާބިތުކޮށްދީފައި ނުވާކަމަށެވެ.

15. މިމައްސަލައިގައި ދަށު ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ކޮންމެ ކަމެއް ހެކިންގެ ހެކިބަހުން ސާބިތުކޮށްދީފައި ވޭތޯ ކަމަށާއި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަމެއް ސާބިތު ކުރުމަށް އުފުލުމުގެ ޒިންމާއެއް ކަމަށާއި، ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ސާބިތުކަން ނުދެކި އޮޅި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަން ކަމެއްކަން އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ނުވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް

16. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ޖިނާއީ މަޙްކަމާއި އުފެއްދެވި އިދާރާގެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ގެ ނިންމާފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެނެސްދިން ޢަމަލު ނިންމުމުގައި ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމަވައި ދިނުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

17. އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲގެ ޙައްޤުން ހުށަހަޅާފައިވާ މި އިސްތިއުނާފުން ބަޔާނު، މިއީ އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ އާއި ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ 'އަސްތާރު'[1] އެއީ ނަމަކަށް ހިނގާ ދޯނީގެ މިލްކުވެރިކަމުގައި ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ބައިވެރިވުމެއް ނެތްކަމަށް ބުނެ އެ ދޯނީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފެކެވެ.

18. 'އަސްތާރު'[1] ދޯންޏަކީ މިދެފަރާތުން ހަމަހަމަ އުޖޫރަތުން މިލްކުވެރިވެގެންވާ ދޯންޏެއް ކަމަށް ޝަރީޢަތުގައި އެދިއްޖެ އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ދަޢުވާ ކުރިޔަސް ދޯނީގެ ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ނަމުގައި ކަމަށް ބުނެ ދޯނީގެ ޙިއްސާ އޮތް ވަރު ސާބިތުކޮށްދޭން ބުނުމުން ދަށު ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) ދޯނީގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ދެފަރާތުގެ ނަމުގައި މިލްކުވެރިކަން އޮންނަ ގޮތް ފާހަގަކޮށް ދީފައި ނުވާކަމާއި؛

(ށ) މި ދޯނިއަކީ ދެފަރާތުގެ ހަމަހަމަ މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމަށް ހެކިތަކެއް ހުށަހެޅިފައިވާ ކަމަށް ދަޢުވާ ކޮށްފައިވާ ފަރާތަކީ އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް ކަމާއި؛

(ރ) ލޯންޗުގެ މިލްކުވެރި ފާޠިމަތު އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ ކަމަށް ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން އަމަލުކުރަމުން [illegible] ބަލާއިރު ބަލައިގަންނަވާ ކަމަށެވެ.

ރަޖިސްޓަރީއާއި ދެފަރާތް އިއްތިފާޤު މިންވަރު އެނގެން ހުރި ލިޔުމެއް ނުހުށަހަޅާ [illegible] [illegible]

19. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނަނީވެސް، ލޯންޗުގެ ރަޖިސްޓަރީއާއި މި ދެފަރާތް އިއްތިފާޤު މިންވަރު އެނގެން ހުރި ލިޔުމެއް ނުހުށަހަޅައި، ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކުން ދޫކުރާ ނުވަތަ އެއްބަސްވުން ގިނަ ބައެއްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއްގެ މިލްކުވެރިކަމުގައި، އޭގެތެރެއިން ކޮންމެ [illegible] [illegible] ހިއްސާކުރާ މިންވަރު އެނގެން ނެތަސް [illegible] އެ [illegible] މިލްކުވެރިކަމުގައި [illegible] [illegible] ހަމަހަމަކޮށް ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

20. މިމައްސަލައަށް ބަލާއިރު، "[illegible]" [illegible] ކިޔާ ލޯންޗަކީ އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ އާއި ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ އުޅަނދެއްކަން [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު: P3742B-01 07A ކަނޑު އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓަރީން އެނގެއެވެ. މި ރަޖިސްޓަރީއާމެދު މި މައްސަލައިގެ ޚިލާފެއް ނެތެވެ. މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އުފައްދާ ސުވާލަކީ ލޯންޗުގެ މިލްކުވެރިކަމާމެދު އުފައްދާ ސުވާލެކެވެ. މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމުގައި ރަޖިސްޓަރީއަށް ދެވޭނީ ކިހާ ބުރަދަނެއް ކަމެވެ.

21. ކަނޑު ދަތުރުފަތުރުކުރާ އުޅަނދުފަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަޙައްދުގައި ބޭނުންކުރަންވާނީ ރަޖިސްޓަރީކުރެވިގެން ކަމަށް ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[5]

22. މުދަލެއް ރަޖިސްޓަރީ ކުރުން ޤާނޫނީ ޝަރުޠެއް ކަމުގައިވާއިރު، ވަކި މީހެއްގެ ނަމުގައި އެ މުދަލެއް ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާނަމަ، ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަކުން ދޫކުރާ ލިޔުމަކީ، އެމުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމުގައި ބުރަވެވޭނެ އެންމެ ބާރުގަދަ ހެކި ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރުގެ ޤާނޫނު)ގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

އިބްރާހީމް ޒިޔާދު ވ. އަބްދުﷲ ވަޙީދު[6] ގެ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރައްވާފައެވެ. އެ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ "ރަޖިސްޓްރީން މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ އުސޫލު"، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/21 މައްސަލާ އަދި ނަންބަރު 2021/SC-F/02 މައްސަލައިގައި ވެސް އެ ކޯޓުން ތަކުރާރުކުރައްވާފައެވެ.

23. އެހެންކަމުން ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓްރީކަމުން [illegible] ރަސްމީ ރަޖިސްޓަރީއަކީ އެ މުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަން، [illegible] [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް [illegible] "[illegible]" [illegible] ރަޖިސްޓްރީން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] މިލްކުވެރިކަން އިބްރާހީމް އަބްދުﷲ އާއި [illegible] [illegible]. މި [illegible] މިލްކުވެރިކަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ [illegible] [illegible] [illegible].

24. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] މިލްކުވެރިކަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމުގެ [illegible]. މިލްކުވެރިކަމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، ރަޖިސްޓަރީ ނަންބަރު: P3742B-01 07A "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިލްކުވެރިންނަށް [illegible] [illegible].

25. އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިލްކުވެރިކަމުގައި މި [illegible] [illegible] [illegible]

---

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/17 މައްސަލައިގެ 05 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ)

ކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދީފައި ނުވާތީކަން ޙުކުމަށް ވާޞިލުވުމުގައި ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[7]

26. ޤާނޫނުގެ މިންގަނޑަކަށް އޮތްގޮތުން ސާބިތުކުރުމުގެ [illegible] ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދަން ޖެހިފައިވާތީ، އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙީމުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާގައި އެދުނު [illegible] ކަމުގައިވާ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ޝަރީޢަތުން [illegible] ކަމުގައި އެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[8]

27. އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ގެ މައްސަލާގައި މި ޤާނޫނީ ދިފާޢު ހަމަހަމަ އުސޫލުން [illegible] ޤާނޫނީ ނިންމި ނިންމުން [illegible] ކުރުމަށް މި އިސްތިއުނާފުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެދީފައިވާ ކަމަށް ނުފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން މި ނުކުތާގައި ޙުކުމުގެ ނިންމުން ބަދަލުގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ސަބަބެއް ހުށަހަޅައިދީފައިވާކަން ކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

ޤާނޫނީ ދިފާޢުގެ ހަމަހަމަ މިންގަނޑަކަށް ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ [illegible] އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވޭ އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ބުނާ ބުނުން

28. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބުނަނީ، އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙީމުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާގައި ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގައި އެ ޤާނޫނީ އޭގެ މިންގަނޑަކަށް [illegible] ހަމަހަމަ [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] ކަމާއި، ހަމަހަމަ ވެ ގޮތެއް އަބްދުއްސައްތާރު އަބްދުއްރަޙީމުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދެވެންޖެހޭ ކަމަށެވެ.

---

[7] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] ޙުކުމުގެ 14 ވަނަ ނަންބަރު

[8] [illegible] 17 ވަނަ ނަންބަރު

29. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަޙްމަދު ނާސިރު ވ. މުޙައްމަދު މުބްޝާރާ[9]ގެ ޤަޟިއްޔާގައި އާންމު އުޞޫލުގެ ގޮތުގައި މަދަނީ މުޢާމަލާތުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ (onus probandi) އުފުލުމަކީ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް ބައްޓަންކޮށް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ އެ ދަޢުވާއެއް ކުރިމަތި ކުރި ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮންނަ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އޭޕީ ޓްރޭޑް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ގަސްތުރި އައިލެންޑްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[10] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި، ދައުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ދެ ބައަކަށް ބެހިގެންވާކަމާއި، އެއީ (1) ހައްޤު އުފުލާ ފަރާތުން އެކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުމާއި (burden of production) ، (2) ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކަކީ) އަނެއް ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކާ އަޅާކިޔުމުން) އެ ދަރުޖާ ސާބިތުކުރުމުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ ޤަނާޢަތްކުރުވުން (burden of persuasion)، ހިމެނޭކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

30. މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، އަބްދުއްސަތާރު އަބްދުއްރަޙީމުގެ ފަރާތުން ދަށުކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި ބުނެފައިވަނީ، ރަޖިސްޓަރީ ނަންބަރު: P3742B-01 07A "އަސްޓާރު" ލޯންޗު އިބްރާހީމް އަބްދުﷲ އާއި އަބްދުއްސަތާރު އަބްދުއްރަޙީމާ ދެމީހުންގެ ހިއްސާ އެއްވަރަކަށް އޮތް ދެމީހުންގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ލޯންޗެއް ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ދެމީހުންގެ މެދުގައި މަސްލަޙަތު ހުރިކަމަށް ނުފުށޭތީ ދެމީހުންގެ ހިއްސާ ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

31. ދައުވާއަށް ރައްދު ދެމުން، ލޯންޗުގެ ވިޔަފާރިކުރުމުގައި އަބްދުއްސަތާރު އަބްދުއްރަޙީމާ އެއްވެސް ވަރަކަށް ސާމިލު ނުވާކަމަށް ބުނާ ދައުވާއަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓުގައި އިންކާރުކުރިއެވެ. އެގޮތުން އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން ދަރަނިތަކުގައި އުފައްދައިގެން، އަބްދުއްސަތާރު އަބްދުއްރަޙީމާ ވަކި ދޯނި ބަނދަރު އެއްވެސް ޚަރަދެއް ކޮށްފައިވާ ނުވާކަމާއި، އެހެންކަމުން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބޭނުމަށް އުފައްދާފައި އެއްވެސް

---

[9] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާ

[10] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-A/28 ޤަޟިއްޔާ

ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމަށާއި، ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ވިޔަފާރިއެއްނަމަވެސް އަދަދުކުރެވިފައިވާ ގޮތެއް ބަޔާނު ދޯނިގެ މިލްކުވެރިޔަކީ އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ ކަމުގައިވާތީ އާއި، ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްލަޠީފާއި ދޯނިގެ ހައްގުވެރިއެއް ކަމުގައިވާތީ، ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްލަޠީފުގެ ވަކީލުން އެދިފައިވާ ފަދައިން "އަސާސީން" ދޯންޏަކީ މި ދެފަރާތުގެ ހިއްސާ އެއްވަރަކަށް އޮތް ދޯންޏެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތައް ނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.[11]

32. ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްލަޠީފުގެ ވަކީލުން ކުރި ދަޢުވާއަށް އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲގެ ވަކީލުން ދިން ޖަވާބާ ގުޅިގެން މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތަކުގެ ރިކޯޑިންގްތަކާއި ޓްރާންސްކްރިޕްޓް ކޯޓުން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ ދޯނިގެ މިލްކުވެރިކަން އޮތްގޮތް ސާބިތުކުރުމުގެ މަސައްކަތެވެ.[12]

33. ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްލަޠީފުގެ ވަކީލުން އުފުލި ދަޢުވާއަކީ ދެފަރާތުގެ ނަމުގައި އޮތް ދޯނިގެ ރަޖިސްޓަރީ އަށް ބިނާކޮށް ދޯނިގެ ހިއްސާ ބަހައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ދަޢުވާއެއް ނަމަވެސް ދަޢުވާއަށް އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ އިންކާރުކުރަނީ ދޯނިގެ މިލްކުވެރިކަމުގައި ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްލަޠީފު އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިއްސާ ނުވާކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާތީ، މިހާރުގައި ދޯނިގެ މިލްކުވެރިކަމުގައި ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްލަޠީފުވެސް އެއްވެސް ވަރަކަށް ހިއްސާ ނުވާކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ އުފުލިގެން ވާނީ އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ އެވެ. އެއީ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ދަޢުވާއެއް ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެ ދަޢުވާއެއް ކުރިމަތީ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮންނަ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމުގައި ވާތީ ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރަ އުފުލަންވާތީއެވެ.

34. ދޯނިގެ މިލްކުވެރިކަމުގައި މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ޚިލާފެއް ކުރިމަތިވި ސަބަބަކީ އެއްބަހަކަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރެވިފައިނުވާ ކަމަށް ދަޢުވާކުރުން ކަނޑައަޅާފައިވާތީ، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރާ ގޮތްތަކުން އިސްވެ

---

[11] އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲގެ ވަކީލުން ދަފްތަރުން ހުށަހެޅި "ދަޢުވާ ނުބަލާ މައްސަލައިގެ ޖަވާބު ހުށަހެޅި ލިޔުން"

[12] ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގެ ރިކޯޑިން ޓްރާންސްކްރިޕްޓް ކަނޑައަޅާ 66/A7C/2021 ވަނަ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ހިނގުމުގެ ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުމުގެ 8 ވަނަ ނުކުތާ

މިބުނެވުނު ކަންކަން [illegible] ދަށުކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 09 ވަނަ ނުކުތާގައި ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

35. ދަށުކޯޓުން ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިޔަ ގޮތުގެ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމުގެ އަލިގައި ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ބަދަލުގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ސަބަބެއް އޮތްކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ. އަދި ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާ[13] [illegible] ސާބިތުކުރުމުގެ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ގޮތެއް މިނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެދީފައިވާކަން ނުފެނެއެވެ.

ޕޯލިހުގެ [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ ކަމަށް ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރި ނުކުތާ

36. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާނުން، ޕޯލިހުގެ [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲ ކަމަށް ޢަބްދުއްސައްތާރު ޢަބްދުއްރަޙީމްގެ ފަރާތުން [illegible] ކަމަށް [illegible] އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން މި އިސްތިއުނާފުގައި ފާހަގަކުރި ނުކުތާ [illegible] ބަޔާނުން، ޕޯލިހުގެ [illegible] ސާބިތުކުރުމުގައި މި [illegible] [illegible] ދަށުކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަން [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 12 ވަނަ ނަންބަރުގައި އެނގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިއިސްތިއުނާފުގައި ބުނެދީފައިނުވެއެވެ.

37. އަދި [illegible]، ޕޯލިހުގެ [illegible] ސާބިތުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] ނުކުތާއެއް [illegible]، ޕޯލިހުގެ [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް [illegible] [illegible] މި ރިޕޯޓުގެ 19 ވަނަ ނުކުތާއިން 27 ވަނަ ނުކުތާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތްކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ.

---

[13] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނިންމަވާ ގޮތް

38. ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި، އިބްރާހީމް އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު ބުނެއެވެ

39. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ ގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު [illegible] ބުނެއެވެ:

40. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ ގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން[14]

41. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުމާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[16] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރު ބަންދުދުވަސްތައް ހިމެނޭ [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] ސަރުކާރު

---

[14] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[15] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[16] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ނިންމުންތަކުގެ ރިޕޯޓު [illegible] [illegible] [illegible]ވެގެންނެވެ.[17] އެހެނަސް، ޝަރީޢަތް ނިންމުންތަކުގެ ރިޕޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ވެއެވެ.[18]

ޙުކުމް

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކަށް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އިހަވަންދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 66/A7C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު [illegible] އިބްރާހީމް ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެ [illegible] ބަދަލު [illegible] ސަބަބަށް [illegible] ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުން:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސިރާޖް ޢަބްދުﷲ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޝިހާބް ފަހުމީ

---

[17] މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[18] މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)